

Snedferarbejder. Naar det tidligere var sagt i Loven, at der kun maatte boe saadanne Strædere paa Landet, som syede Badmel, saa erklærede Cancelliet, at det maatte forstaaes, som om de ogsaa maatte sye Klæde. Naar der var sagt i Loven, at kun saadanne Skomagere maatte boe paa Landet, som syede Bøndersko, saa sagde Cancelliet, at ved Bøndersko maatte forstaaes alt Slags Fodtøi af almindeligt Læder. I saadan Retning gik man med Hensyn til flere forskjellige Haandværker. Endelig, jeg troer det var i 1845, tillod man alle Landboere en temmelig fri Ophjæbsret paa Landet af de forskellige Naturalier, og ikke alene af uforarbejdede Naturalier, men endog tildeels af forarbejdede; hvoraf jeg blandt Andet skal nævne Pottemagerarbejde. Jeg vil ikke udhæve flere lignende Bestemmelser, naagtet der foreligger en heel Deel, men jeg skal nu blot erindre om den Lov for Bryggerierne, som vi for et Par Dage siden have vedtaget her i Thinget, hvor man i § 3 er gaaet samme Vej, idet man har tilladt Landbryggere at indføre og sælge M i Kjøbstæderne. Det har saaledes i den sidste Menneskealder været et gennemgaaende Princip at gøre, hvad man kunde, for at udvikle Næringsfriheden paa Landet, men hvorledes er man ved Siden deraf gaaet frem med Hensyn til Kjøbstæderne og Haandværkerne der? har man ogsaa der søgt at virke frem i en saadan fri Retning? Nei, man har aldeles ikke søgt at virke frem til en friere Retning for Haandværker i Kjøbstæderne, man har ladet alle de gamle Indskrænkninger og Forpligtelser blive staaende, ja, man har endog paalagt dem yderligere Baand og Byrder, og det netop i de samme Aar, da de Foranstaltninger, som jeg nys nævnte, til Udviklingen af Næringsfriheden paa Landet bleve truffet. Jeg skal som saadanne nye Baand og Indskrænkninger nævne, at man ved Placaten af 23de October 1822 paalagde alle de Haandværkere i Kjøbstæderne, der ikke havde Laug — og det er i de fleste af vore Kjøbstæder kun ganske enkelte Haandværkere, der have Laug — den samme Byrde, som gjælder for Laugs-Haandværkerne, nemlig at gjøre Prøvestykke (Hør!); det gjorde man 1822, i den selv

samme Tid, da man gav større Frihed paa Landet. Ligeledes skal jeg nævne, at man ved en Placat af 13de Mai 1828 lagde det nye Baand paa Kjøbstadhaandværkerne, at Ingen, der havde gjort Mesterstykke eller Prøvestykke i een Kjøbstad, maatte etablere sig i en anden, uden at gjøre nyt Mesterstykke og Prøvestykke, naar han ikke i to Aar havde været bosat i den første Kjøbstad. Ligeledes er det værd at lægge Mærke til, at det ved Forordningen af 23de Marts 1827, der gav Amtmændene Bemyndigelse til at meddele de omhandlede Bevillinger til Haandværksdrift paa Landet, udtrykkeligt paabød Amtmændene tillige at paasee, at ingen af disse Bevillinger letteligt meddelees Haandværkere fra Kjøbstæderne. Man udvidede ved denne Bestemmelse Friheden for Landet, men man naagtede Kjøbstadhaandværkerne at faae Andeel i denne Frihed. Ved den Forordning af 1845, hvori man gav Ret til at opkjøbe Landmandens Producter, som jeg nys omtalte, var det kun Landboerne, som fik denne Ret; et Forslag, som fremkom i Stænderne om, at denne Ret ogsaa skulde tilkomme Kjøbstadbeboerne, blev forkastet i Rødstilde og blev heller ikke optaget i Loven af Regjeringen. Det er ved denne besynderlige Modstrid mellem de Principer, som ere gjorte gjældende for Haandværksdriften paa Landet og Haandværksdriften i Kjøbstæderne, at vore Kjøbstadshaandværkere ere komne i en trykkende og mislig Stilling, og det er aldeles nødvendigt, at vi, for at hjælpe dem ud af denne trykkende og mislige Stilling, snarest muligt maae erholde en forandret Lovgivning for Haandværksdriften her i Landet. Det er nu Hovedspørgsmaalet ved en saadan ny Lov, i hvilken Retning den bør gaae, og i denne Henseende kan jeg ikke Andet end meget beklage, at den store Deel af vore Kjøbstadshaandværkere endnu staae i den Tro, at deres mislige Stilling skulde kunne afhjælpes derved, at man tvinger Landhaandværkerne igjen tilbage under den forrige Tingenes Tilstand (Hør!). Kjøbstadshaandværkerne maae dog engang indsee, at, selv om dette var rigtigt, hvilket jeg ikke tør paastaae, saa er hele Tidens Retning en ganske modsat, og det er derfor en ligefrem Umulighed at kunne opnaae nogensomhelst Reform, der gaaer i mod-